

GAUTA
Panevėžio miesto savivaldybės priimamasis
2014-02-05
Nr. 20-449 (4.25.)
Interesantų aptarnavimo tarnautoja
Margarita Bieliauskaitė

VYRIAUSYBĖS ATSTOVO PANEVĖŽIO APSKRITYJE TARNYBA

Valstybės biudžetinė įstaiga, Respublikos g. 62, 35158 Panevėžys tel. 845 583 443, faks. 845 465 891
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1887 43549

Panevėžio miesto savivaldybės tarybai
Panevėžio miesto savivaldybės merui (kopija)

TEIKIMAS

DĖL PANEVĖŽIO MIESTO SAVIVALDYBĖS TARYBOS 2013 M. GRUODŽIO 19 D. SPRENDIMU NR. 1-424 PATVIRTINTO VAIKŲ PRIĖMIMO Į IKIMOKYKLINIO UGDYMO MOKYKLŲ GRUPES UGDYTIS PAGAL IKIMOKYKLINIO IR (AR) PRIEŠMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMAS TVARKOS APRAŠO PAKEITIMO

2014 m. vasario 4 d. Nr. 7-5 (2.1)
Panevėžys

Panevėžio miesto savivaldybės taryba 2013 m. gruodžio 19 d. priėmė sprendimą Nr. 1-424 „Dėl Vaikų priėmimo į ikimokyklinio ugdymo mokyklų grupes ugdytis pagal ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programas tvarkos aprašo patvirtinimo ir Savivaldybės tarybos 2004 m. liepos 8 d. sprendimo Nr. 1-20-20, 2008 m. liepos 31 d. sprendimo Nr. 1-21-13 1 punkto, 2008 m. rugpjūčio 28 d. sprendimo Nr. 1-22-9, 2009 m. gegužės 28 d. sprendimo Nr. 1-33-8, 2009 m. spalio 27 d. sprendimo Nr. 1-41-5 pripažinimo netekusiais galios“ (toliau – Sprendimas), kurio 1 punktu patvirtino Vaikų priėmimo į ikimokyklinio ugdymo mokyklų grupes ugdytis pagal ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programas tvarkos aprašą (toliau – Aprašas). Aprašo 3.4 punktas nustato, kad *vaikai, registruoti kitose savivaldybėse, priimami ir ugdomi pagal mokinio krepšelio lėšų finansuojamos trukmės ugdymo modelį (dėl viršijančios nustatytą trukmę ugdymo dalies turi būti sudaryta sutartis su kita savivaldybe dėl išlaidų už vaiko išlaikymą minimose mokyklose apmokėjimo).*

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. birželio 27 d. nutarimu Nr. 785 „Dėl Mokinio krepšelio lėšų apskaičiavimo ir paskirstymo metodikos patvirtinimo“ (Žin., 2001, Nr. 57-2040; 2009, Nr. 158-7134) patvirtintos Mokinio krepšelio lėšų apskaičiavimo ir paskirstymo metodikos 1 priedas nustato, kad iš mokinio krepšelio lėšų finansuojamas ne mažesnis kaip 20 valandų (kontaktinių) per savaitę ugdymas priešmokyklinio ugdymo (13 punktas) ir ikimokyklinio ugdymo (15 punktas) grupėse. Iš Aprašo 3.4 punkto darytina išvada, kad iš mokinio krepšelio lėšų yra apmokama tik 20 valandų per savaitę, o dėl viršijančios nustatytą trukmę ugdymo dalies turi būti sudaryta sutartis su kita savivaldybe.

Panevėžio miesto savivaldybės taryba, nustatydamą sąlygą, jog vaikai, registruoti kitose savivaldybėse, priimami ir ugdomi daugiau nei 20 valandų per savaitę, tik jei sudaryta sutartis su kita savivaldybe dėl išlaidų už vaiko išlaikymą minimose mokyklose apmokėjimo, iš dalies apribojo vaikų, gyvenančių kitose savivaldybėse, priėmimą į Panevėžio miesto savivaldybės ikimokyklinio ugdymo mokyklų grupes.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas aiškindamas asmens teisių ir laisvių ribojimo sąlygas 1997 m. vasario 13 d. nutarime yra pažymėjęs, kad tarp asmens teisių ir laisvių iš vienos pusės ir visuomenės interesų – iš kitos neretai kyla konfliktų, o kartais atsiranda ir prieštaravimų.

Demokratinėje visuomenėje tokie prieštaravimai sprendžiami derinant skirtingus interesus ir siekiant nepažeisti jų pusiausvyros. Vienas iš interesų derinimo būdų yra asmens teisių ir laisvių ribojimas. Beje, tokią galimybę numato ir Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija. Pagal šią Konvenciją ir susiformavusią Europos Žmogaus Teisių Teismo praktiką, tokie apribojimai galimi, t. y. laikomi pagrįstais, jeigu atitinka dvi sąlygas: 1) yra teisėti ir 2) būtina reikalingi demokratinėje visuomenėje. Teisėtumo reikalavimas reiškia, kad apribojimai turi būti nustatomi tik įstatymu, kuris viešai paskelbiamas, o jo normos suformuluojamos pakankamai aiškiai.

Lietuvos Respublikos švietimo tikslus, švietimo sistemos principus, švietimo sistemos sandaros, švietimo veiklos, švietimo santykių pagrindus, valstybės įsipareigojimus švietimo srityje nustato Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas (Lietuvos aidas, 1991, Nr. 153; Vyriausybės žinios, 1991, Nr. 23-593; Valstybės žinios, 1998, Nr. 67-1940; Valstybės žinios, 2003, Nr. 63-2853; Valstybės žinios, 2011, Nr. 38-1804) (toliau – Švietimo įstatymas).

Švietimo įstatymo 29 straipsnio 1 dalyje nurodoma, jog *asmuo turi teisę rinktis valstybinę, savivaldybės ar nevalstybinę mokyklą ir ją keisti*. Šios teisės ribojimas, numatytas minėto straipsnio 3 dalyje, nustatančioje, jog *į valstybinę ir savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklą pirmumo teise privalo būti priimamas asmuo, gyvenantis mokyklos savininko teisės ir pareigas įgyvendinančios institucijos (dalyvių susirinkimo) tai mokyklai priskirtoje aptarnavimo teritorijoje. Tėvų (globėjų, rūpintojų) ir vaiko pageidavimu vaikas gali būti priimtas į kitą bendrojo ugdymo mokyklą tuo atveju, jeigu joje yra laisvų vietų*. Kitų ribojimų renkantis valstybinę, savivaldybės ar nevalstybinę mokyklą ir ją keičiant įstatymas nenumato, todėl manytina, jog Panevėžio miesto savivaldybės taryba Sprendimu, tai yra poįstatyminiu teisės aktu, nustačiusi sąlygą, jog vaikai, registruoti kitose savivaldybėse, priimami ir ugdomi daugiau nei 20 valandų per savaitę, jei sudaryta sutartis su kita savivaldybe dėl išlaidų už vaiko išlaikymą Panevėžio miesto savivaldybės mokyklose apmokėjimo, neteisėtai apribojo asmens teisę rinktis valstybinę, savivaldybės ar nevalstybinę mokyklą ir ją keisti.

Taip apribojus registruotų ne Panevėžio miesto savivaldybės teritorijoje vaikų galimybes lankyti Panevėžio miesto ikimokyklinio ugdymo mokyklų grupes, pažeidžiamas vaikų teisėtus interesus gauti įstatymais garantuojamas švietimo, ugdymo paslaugas, t.y. lankyti pasirinktą valstybinę, savivaldybės ar nevalstybinę mokyklą ir ją keisti, ką numato Švietimo įstatymo 29 straipsnio 1 dalies nuostatos.

Toks registruotų ne Panevėžio miesto savivaldybės teritorijoje vaikų galimybių ribojimas lankyti Panevėžio miesto ikimokyklinio ugdymo mokyklų grupes prieštarauja Lietuvos Respublikos Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo (Žin., 1996, Nr. 33-807) (toliau – Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymas) 4 straipsnio 1 punktu įtvirtintai nuostatai, kad pirmiausia turi būti atsižvelgiama į teisėtus vaiko interesus.

Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 4 straipsnio 2 punktas įtvirtina vaiko teisę naudotis visomis Lietuvos Respublikos Konstitucijoje, šiame ir kituose įstatymuose bei teisės aktuose nustatytais vaiko teisėmis bei laisvėmis. Švietimo įstatymo 29 straipsnio 1 dalyje nustatyta vaiko galimybė lankyti pasirinktą valstybinę, savivaldybės ar nevalstybinę mokyklą ir ją keisti. Kaip jau minėta, ginčijamomis nuostatomis faktiškai buvo apribotos registruotų ne Panevėžio miesto savivaldybės teritorijoje vaikų galimybės lankyti Panevėžio ikimokyklinio ugdymo mokyklų grupes daugiau nei 20 valandų per savaitę, taip apribojant Švietimo įstatyme garantuojamas vaiko teises. Tai yra Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 4 straipsnio 2 punkto pažeidimas.

Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 4 straipsnio 3 punkte nustatyta, kad kiekvienas vaikas turi lygias su kitais vaikais teises ir negali būti diskriminuojamas. Konstitucinis Teismas 1996 m. lapkričio 20 d. nutarime, aiškindamas konstitucinį asmenų lygybės principą, pažymėjo, jog šis principas pažeidžiamas, kai tam tikra grupė asmenų, kuriems yra skiriama teisės norma, palyginti su kitais tos pačios normos adresatais, yra kitaip traktuojama, nors tarp tų grupių nėra tokio pobūdžio ir tokios apimties skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisintas. Aprašo 3.4 punkto nuostatos skirtingai vertina (faktiškai nustato skirtingas galimybes lankyti švietimo įstaigas) tam tikras asmenų grupes, kurioms šios nuostatos taikomos: pageidaujancius lankyti Panevėžio miesto ikimokyklinio ugdymo mokyklų grupes vaikus,

registruotus Panevėžio miesto savivaldybės teritorijoje ir registruotus kitose savivaldybėse. Vertinant tokio nevienodo paminėtų dviejų vaikų grupių traktavimo teisėtumą, t.y. ar tai nėra diskriminacinio pobūdžio reguliavimas, būtina nustatyti, ar skirtingų sąlygų nustatymas laikytinas diferenciacija, kitaip tariant, ar toks skirtingas vertinimas pagrįstas objektyviais kriterijais (Konstitucinio Teismo 1997 m. lapkričio 13 d. nutarimas). Panevėžio miesto savivaldybė nustatė skirtingas priėmimo į ikimokyklinio ugdymo mokyklų grupes sąlygas, atsižvelgiant į vaikų registracijos vietą (Panevėžio miesto savivaldybės teritorijoje ir kitos savivaldybės teritorijoje). Tačiau vaiko registracijos vieta nesietina su jokiais objektyviomis tokią diferenciaciją pateisinančiomis aplinkybėmis. Todėl šiuo atveju nėra pagrindo taikyti diferenciacijos principą minėtoms dviem vaikų grupėms. Dėl šios priežasties skirtingas šių grupių traktavimas ginčijamomis normomis laikytinas diskriminacija, sudarančia Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 4 straipsnio 3 punkto pažeidimą. Atsižvelgiant į šiuos argumentus darytina išvada, kad, ginčijamomis nuostatomis nustatčius diskriminacines sąlygas priklausomai nuo vaikų registracijos vietos, pažeidžiamas ir Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 4 straipsnio 3 punkte įtvirtintas vaikų lygybės principas. Tokios nuomonės laikėsi ir Šiaulių apygardos administracinis teismas Administracinėje byloje Nr. I-3-257/2013.

Kaip jau buvo minėta, būtent dėl to, jog vaikai yra viena iš labiausiai pažeidžiamų socialinių grupių, jų teisių apsauga yra reglamentuota atskiru Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu. Šios aplinkybės leidžia daryti išvadą, kad vaiko teisių ir teisėtų interesų užtikrinimui visais atvejais turi būti suteikiamas prioritetas.

Pabrėžtina, kad šis principas įtvirtintas ir Jungtinių Tautų Vaiko teisių konvencijoje, ratifikuotoje 1995 m. liepos 3 d. Lietuvos Respublikos įstatymu „Dėl Jungtinių Tautų Vaiko teisių konvencijos ratifikavimo“. Konvencijos 3 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad „imantis bet kokių vaiką liečiančių veiksmų, nesvarbu, ar tai darytų valstybinės, ar privačios įstaigos [...], svarbiausia – vaiko interesai“. Paminėtina, kad Konvencija draudžia vaikų diskriminaciją (2 straipsnis), įtvirtina vaiko teisę mokytis (28 straipsnis), taip pat nustato valstybėms Konvencijos dalyvėms pareigą suteikti vaikams atitinkamas ir vienodas galimybes dalyvauti kultūrinėje ir kūrybinėje veikloje, praleisti laisvalaikį ir poilsiauti (31 straipsnis) (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2003 m. gegužės 2 d. sprendimas Adm.b. Nr. A-04-191/2003).

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo (Žin., 1994, Nr. 55-1049; 2000, Nr. 91-2832; 2008, Nr. 113-4290) 4 straipsnio 6 punkte nustatytas savivaldybės veiklos ir savivaldybės institucijų priimamų sprendimų teisėtumo principas. Šiame punkte nustatyta, kad *savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų veikla bei visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai turi atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus*.

Darytina išvada, kad Aprašo 3.4 punktą dalimi, kuria nustatyta, jog vaikai, registruoti kitose savivaldybėse, priimami ir ugdomi daugiau nei 20 valandų per savaitę, jei sudaryta sutartis su kita savivaldybe dėl išlaidų už vaiko išlaikymą Panevėžio miesto savivaldybės mokyklose apmokėjimo, prieštarauja:

1. Švietimo įstatymo 29 straipsnio 1 daliai, nurodančiai, jog *asmuo turi teisę rinktis valstybinę, savivaldybės ar nevalstybinę mokyklą ir ją keisti*;

2. Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 4 straipsnio 1 punktui, kuriame nurodyta, kad *visur ir visada pirmiausia turi būti atsižvelgiama į teisėtus vaiko interesus*;

3. Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 4 straipsnio 2 punktui, nurodančiam, kad *vaikas turi teisę naudotis visomis Lietuvos Respublikos Konstitucijoje, šiame ir kituose įstatymuose bei teisės aktuose nustatytomis vaiko teisėmis bei laisvėmis*;

4. Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 4 straipsnio 3 punktui, nurodančiam, kad *kiekvienas vaikas turi lygias su kitais vaikais teises ir negali būti diskriminuojamas dėl savo arba savo tėvų ar kitų teisėtų vaiko atstovų lyties, amžiaus, tautybės, rasės, kalbos, tikėjimo, pažiūrų, socialinės, turtinės, šeimyninės padėties, sveikatos būklės ar kokių nors kitų aplinkybių*;

5. Vietos savivaldos įstatymo 4 straipsnio 6 dalyje įtvirtintam savivaldybės institucijų priimamų sprendimų teisėtumo principui, kuriuo remiantis *savivaldybės institucijų ir kitų*

savivaldybės viešojo administravimo subjektų veikla ir visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai turi atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, ir remdamasi Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo (Nr. VIII-730 Žin., 1998, Nr. 51-1392; 2004, Nr. 98-3626) 5 straipsnio 1 dalies 1 punktu,

s i ū l a u artimiausiame tarybos posėdyje (bet ne vėliau kaip per 1 mėnesį) svarstyti Panevėžio miesto savivaldybės tarybos 2013 m. gruodžio 19 d. sprendimu Nr. 1-424 „Dėl Vaikų priėmimo į ikimokyklinio ugdymo mokyklų grupes ugdytis pagal ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programas tvarkos aprašo patvirtinimo ir Savivaldybės tarybos 2004 m. liepos 8 d. sprendimo Nr. 1-20-20, 2008 m. liepos 31 d. sprendimo Nr. 1-21-13 1 punkto, 2008 m. rugpjūčio 28 d. sprendimo Nr. 1-22-9, 2009 m. gegužės 28 d. sprendimo Nr. 1-33-8, 2009 m. spalio 27 d. sprendimo Nr. 1-41-5 pripažinimo netekusiais galios“ patvirtinto Vaikų priėmimo į ikimokyklinio ugdymo mokyklų grupes ugdytis pagal ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programas tvarkos aprašo 3.4 punkto pakeitimo ar panaikinimo klausimą.

Apie priimtą sprendimą pranešti raštu per 10 dienų nuo sprendimo priėmimo dienos.

Informuoju, jog Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo 4 straipsnio 9 dalyje nurodyta, kad meras artimiausiame savivaldybės tarybos posėdyje savivaldybės tarybos narius privalo supažindinti su Vyriausybės atstovo teikimu.

Vyriausybės atstovė

Rasa Šošič